

רבי יצחק נפחא אמר: שירתם — "רוני רוני השיטה [זהו הארון העשוי עצי שיטים], התנופפי [התרוממי] ברוב הדרך, המחושקת בריקמי זהב [שהיה הארון מצופה זהב מבית ומחוץ], המהוללה בדביר ארמון [ספר תורה של משה — היה בתוך הארמון. ואין הארון מתפאר — אלא במה שיש בתוכו!] ומפוארה בעדי עדיים — [אין לך עדי וקישוט גדול מקישוט זה!] (114)

רב אשי מתני לה היה שונה את דברי השירה האלו דרבי יצחק נפחא, אהא על פסוק זה:

נאמר: [במדבר י לה] "ויהי בנסוע הארון, ויאמר משה: קומה ה"

ויש לשאול: ישראל מאי אמרו מה היו עונים אחרי משה?

אמר רבי יצחק: רוני רוני השיטה [וכו']. שירה זו נאמרה על ידי בני ישראל, כנגד

שירת 'ויהי בנסוע הארון'. (115)

אמר רב: כמאן קרו פרסאי מנין המקור של הפרסיים לקרוא לספרא לספר — דביר?

התשובה: מהכא! נאמר: [שופטים א יא] "ושם דביר לפנים קרית ספר" הרי שתיבת "דביר", באה תחת "ספר".

[אמר רב אשי: (116) כמאן קרו פרסאי מנין המקור לכך שקראו הפרסיים לנידה — דשתנא?

התשובה: מהכא מכך: נאמר — [בראשית לא לה] "כי דרך נשים לי" ותיבת "דשתנא" היא ראשי תיבות של ד'רך נ'שים. (117)

לעיל נחלקו רבי אליעזר ורבי יהושע בר כה-א נחמי בענין שירתן של הפרות שבאו מפלשתים. ומביאה הגמרא עוד מחלוקת שנחלקו בה.

וכו', כלומר שתרום התורה ותהיה עמהם להציל אותם משונאיהם ולעשות נקמה בשונאיהם.

116. כך מובא בגירסאות שלפנינו. ובילקוט פרשת ויצא, נאמר "אמר רב ספרא כמאן" וכו'.

117. כך פירש רש"י. והראב"ד פירש: דשתנא — כגון ד'שוו בה רבי'. והוא לשון רגילות. כלומר, שדבר רגיל הוא אצל כולם.

וכן מורים דברי הגמרא להלן "דכתיב דרך נשים לי". כלומר, כך היא דרכן של כל נשים.

ועיין במהרש"א שכתב: לולי פירוש רש"י היה נראה לומר דלאו בדרך נוטריקון קאמר. אלא שמלת 'דשתנא', מלה מושאלת במליצה בלשון פרסי על הנדה. וכמו שנאמר בתורה

ביאת הארון מן הפלשתים, והביא את גירסת הילקוט שהשירה היתה "ה' מלך תגל הארץ".

אולם הראב"ד ביאר: נאמרה שירת "ה' מלך תגל הארץ" כי היה זה נס חדש. ואף על פי שלא בא דוד עדיין, כבר היו השירות אמורות כפי בפרות. שצפו ברוח הקודש מה עתיד דוד לומר!

114. כתב המהר"ל [חידושי אגדות]: שיר זה, הוא על שם הוד ושבח הארון שנשבה. ובשבילו עשה הקב"ה הפלא. ולכן אמר שהשירה היתה "רוני רוני השיטה".

115. כתב המהר"ל [חידושי אגדות]: נתנו ישראל שבח לתורה, שבשביל התורה, ה' יתברך עמהם. ולכן, כמו שמשא אמר "קומה ה'", אמרו ישראל "רוני רוני השיטה התנופפי ברוב הדרך"

נאמר שם [יהושע י ג]: "ויעמד השמש
בחצי השמים ולא אין לבוא כיום תמים".
ומשמע, ששתי עמידות היו:

א. בחצי השמים, והיינו באמצע היום.

ב. סמוך לשקיעת היום. [ועל זה נאמר
המשכו של הפסוק "ולא אץ לבוא ביום
תמים". ומשמע בזה שהיתה עמידה נוספת
מעבר לעמידת בחצי השמים. (118)]

ודנה הגמרא: **ובמה זמן ארך**, עד ששקעה
החמה? (119)

אמר רבי יהושע בן לוי: עשרים וארבעה
[שעו] שעות נמשך הדבר. וכיצד היה
המהלך?

כך: **אזיל שית**, הלכה השמש מזריחתה שש
שעות, ו**קם שית**, ולאחר שש שעות בחצי
היום — עמדה. וכפי שנאמר "ויעמוד
השמש".

ושוב, **אזיל שית** הלכה שש שעות, ו**קם**
שית, ולאחר שש שעות אלו לפני סוף היום
— עמדה שש, וכפי שנאמר "ולא אץ
לבוא". ואחר מכן, שקעה כדרכה.

כולה מלתא, משך כל המהלך הזה של

לאחר שנלחם יהושע עם חמשת המלכים
שצרו על גבעון, נאמר [יהושע י ג]: "וידום
השמש וירח עמד עד יקום גוי אויביו הלא
היא כתובה על ספר הישר"

ודנה הגמרא: **מאי מהו ספר הישר?**

אמר רבי חייה בר אבא, אמר רבי יוחנן: זה
ספר אברהם יצחק ויעקב. כלומר, ספר
בראשית, שבו כתובים מעשי אבות שנקראו
ישרים. **שנאמר** [במדבר כג י] "**תמות נפשי**
מות ישרים" [כאשר בירך בלעם את עצמו,
שתהא מיתתו כמיתת האבות].

ודנה הגמרא: **והיבא רמיוזא היכן נרמז**
בספר הישר [בראשית] דבר זה שתעמוד
השמש?

משיבה הגמרא: נאמר בברכת יעקב
לאפרים [בראשית מח יט] "**וזרעו יהיה מלא**
הגוים"

— **אימתי יהיה זרעו של אפרים מלא**
הגוים? בשעה שעמדה לו חמה ליהושע.
יהושע, מזרעו של אפרים היה. וכדכתיב
[במדבר יג ח] "למטה אפרים הושע בן נון".

ועל ידי שעמדה החמה ליהושע — נראה
הדבר בכל העולם, ונתמלא כל העולם אימה
ויראה מפניו — "מלא הגוים"!

118. כך פירש רש"י, שהמשמעות נותנת ששתי
עמידות היו. אמנם ברש"י כאן לא מבואר
שהעמידה השניה נלמדת מן התיבות "ולא אץ
לבוא כיום תמים". אך כך הוא ההכרח ממהלך
הסוגיא [וכן מפירוש רש"י להלן].

119. עיין במהר"ל שביאר מהלך השמש בענין
זה, וכן את המחלוקת להלן.

[בראשית לא לה] "דרך נשים לי". שהוא ביטוי
מושאל בלשון הקודש.

וזהו שאמר רב אשי: כמאן קרו פרסאי לנדה
דשתנא, כלומר, במלה מושאלת קראו לה, ולא
בשמה.

והתשובה היא — מהכא "דרך נשים לי".
שגם הכתוב לא קראה במילה מיוחדת לנדה,
ומפני הגנאי!

וארבע שעות. ומכלל זה אתה למד, שהעמידה **דמעיקרא** הראשונה [שאורכה לא נתבאר בפסוק], מסתמא **לאו כיום תמים הוה** [לא יום שלם היתה]. אלא ארכה שתיים עשרה שעות⁽¹²⁰⁾

ואילו עמידתה השניה, ארכה עשרים וארבע שעות. ו"כיום תמים" האמור בפסוק.

עוד אופן במחלוקת זו — **איכא דאמרי**: המחלוקת, לא נאמרה לגבי משך המהלך כולו אם אך עשרים וארבע שעות או שלושים ושש שעות וכו'. אלא החכמים דלעיל — **בתוספתא פלוגי** נחלקו בשאלה כמה ניתוסף לאורך היום בעמידת השמש.

רבי יהושע בן לוי אמר: עשרים וארבעה שעות ניתוספו על ידי עמידת השמש:

וכך: **אזיל הלכה השמש שית שש שעות, וקם עמדה תריסר שתיים עשרה שעות. אזיל שית הלכה שש שעות, וקם תריסר ועמדה שתיים עשרה שעות.**

ועמידתו של השמש, היא "כיום תמים" האמורה בפסוק. לפי שארכה עשרים וארבע שעות. שהם יום תמים'.

רבי אלעזר אמר: שלשים ושש שעות ניתוספו ליום על ידי עמידת החמה:

וכך — **אזיל הלכה השמש שית שש שעות. וקם עמדה על מקומה תריסר שתיים עשרה שעות, אזיל הלכה שית שעות וקם עמדה עשרים וארבעה שעות.**

הליכת השמש ועמידתה, הוא **כיום תמים** [הנאמר בפסוק]. שהרי יום תמים ושלם, הוא עשרים וארבע שעות. שהם, יום ולילה — נקראים "יום".

רבי אלעזר אמר: שלשים ושית [שלושים ושש] שעות היה הדבר. כיצד?

אזיל שית הלכה השמש שש שעות, וקם תריסר עמדה שתיים עשרה שעות. אזיל שית שש וקם תריסר ועמדה שתיים עשרה. והיינו, ש"עמידתו" עמידת השמש הנאמרת בפסוק היא זו שארכה "יום תמים".

וה"יום תמים", לא נאמר על מהלך העמידה וההליכה בכללותו, אלא רק על עמידת השמש. שהיא לבדה, ארכה עשרים וארבע שעות.

רבי שמואל בר נחמני אמר: ארבעים ושמונה שעות היה מהלך הענין.

אזיל שית, שש שעות הלכה השמש, וקם תריסר עמדה שתיים עשרה שעות. אזיל שית הלכה שש, וקם עשרים וארבעה. עמדה במקומה עשרים וארבע שעות.

ומנין שכך היו הדברים?

שנאמר: "ולא אין לבוא כיום תמים", וכבר נתבאר ששתי עמידות היו. עמידה אחת הנלמדת מן התיבות "ויעמוד השמש בחצי השמים", והשניה הנלמדת מ"ולא אין לבוא כיום תמים".

ומשמע, שזו העמידה השניה ארכה עשרים

120. וכמו שדרכה לעמוד בלילה שתיים עשרה שעות כאשר 'שותקת' מזריחתה [רש"י]

ומנין שכך היה הדבר?

וארבע שעות,

שנאמר [על העמידה השניה]: "ולא אין לבוא כיום תמים". משמע, שעמידה זו שבסוף היום, ארכה עשרים וארבע שעות. ואילו העמידה הראשונה, מסתמא ארכה שתיים עשרה שעות. וכמו שדרך חמה לעמוד ולהפסיק פעולתה בלילה.

רבי שמואל בר נחמני אמר: ארבעים ושמונה שעות ארכה עמידת השמש. אזיל הלכה שית שש שעות, וקם עמדה עשרים וארבעה שעות, אזיל הלכה שית שעות, וקם עמדה עשרים וארבעה.

ומנין שכך היה? נאמר בפסוק [יהושע י ג]: "ויעמד השמש בחצי השמים ולא אין לבוא כיום תמים". ומקיש הפסוק עמידתו [ויעמד השמש] לביאתו [לבוא כיום תמים].

ולומדים מההיקש כך: מה עמידת השמש השניה שהיתה לפני ביאתו [כלומר שקיעת החמה], ארכה כיום תמים דהיינו עשרים

אף עמידתו שהיתה בחצי היום [וכפי שמכוננת בפסוק "ויעמוד השמש בחצי השמים"] ארכה עשרים וארבע שעות — כיום תמים. ואם כן, שתי העמידות יחד ששוות הן בארכם, ארכו ארבעים ושמונה שעות.

תנא שנינו: כשם שעמדה לו חמה ליהושע, כך עמדה לו חמה למשה, ולנקדימון בן גוריון! (121)

ומבאר הגמרא מתי והיכן עמדה השמש לכל אחד מאלו.

א. המקור לכך שעמדה השמש ליהושע הוא מקראי. מן הפסוקים שהובאו בסוגיא לעיל.

ב. המקור לכך שעמדה השמש לנקדימון בן גוריון הוא מן הגמרא במסכת תענית יט ב, וראה בהערה, כל אותו מעשה כפי המובא בגמרא שם]. (122)

121. הקשה הראב"ד: מדוע לא החשיבה הגמרא את עמידת השמש ליעקב, וכפי שנאמר [בראשית לב לב] "ויזרח לו השמש"?

וכן, עמדה החמה לחזקיה [ועיין סנהדרין צו א]. ומדוע לא הוזכרו כאן?

ותירץ: הגמרא כאן לא החשיבה אלא את אלו שעמדה השמש בשבילם. אולם ליעקב, לא עמדה השמש. אלא רק מיהרה לצאת. אך לא עמדה על מקומה. וכן אצל חזקיה, חזרה השמש משעה עשירית שכבר הגיעה למערב. וחזרה למזרח למקום שבו היא נמצאת בשעה ראשונה. אולם, לא עמדה על מקומה!

122. פעם אחת עלו כל ישראל לרגל בירושלים ולא היה להם מים לשתות. הלך נקדימון בן גוריון אצל אדון אחד, אמר לו: הלוני שתיים עשרה מעינות מים לעולי רגלים, ואני אתן לך שתיים עשרה עינות מים. ואם איני נותן לך שתיים עשרה עינות מים — הריני נותן לך שתיים עשרה ככר כסף. וקבע לו זמן [לפירעון המים או הכסף].

כיון שהגיע הזמן ולא ירדו גשמים בשחרית, שלח לו אותו אדון: שגר לי מים או מעות שיש לי בידך. שלח לו נקדימון: עדיין יש לי זמן, כל היום שלי הוא!

בצהרים שלח לו האדון: שגר לי או מים או

"תת" "תת". **כתיב הכא** אצל משה [דברים ב כה]: "**אחל תת פחדך**", ו**כתיב ביהושע** על אותו הענין [יהושע י יב]: "**ביום תת ה' את האמורי**".

רבי שמואל בר נחמני אמר: דבר זה שעמדה חמה למשה, מגופיה דקרא שמעת ליה מן המקרא עצמו למידים זאת.

נאמר: [דברים ב כה] "**אחל תת פחדך** ויראתך על פני כל העמים אשר ישמעוך שמעך ורגזו וחלו מפניך"

ומתבאר הדבר כך: **אימתי** מתקיימים דברי הפסוק "**רגזו וחלו מפניך**" — **בשעה** שעמדה לו חמה למשה, ועל ידי כך, תהיה יראתו על כל העמים!

מקשה הגמרא: **מיתבי**, לאחר אותו מעשה, שעמדה חמה ליהושע, נאמר [יהושע י יד] "**ולא היה כיום ההוא לפניו ואחריו**".

ג. מה ששינונו: כך עמדה חמה למשה. דנה הגמרא: **מנלן** דבר זה?

משיבה הגמרא: **אתיא**, לומדים זאת בגזירה שוה: "**אחל**" "**אחל**".

כתיב הכא נאמר כאן, אצל משה, במלחמת סיחון⁽¹²³⁾: [דברים ב כה] "**אחל תת פחדך** ויראתך על פני העמים"

וכתיב התם ביהושע [יהושע ג ז]: "**אחל גדלך**".

ומכך למידים שעמדה חמה למשה כאשר נלחם בסיחון, ונודע הדבר לכולם, וכמו אצל יהושע.

ורבי יוחנן אמר: דבר זה, שעמדה חמה למשה, למידים אנו כך:

אתיא נלמד הדבר בגזירה שוה, מן התיבות

שנתמלאו שתים עשרה מעינות מים והותירו. עד שיצא אדון מבית המרחץ, נקדימון בן גוריון יצא מבית המקדש. כשפגעו [פגשו] זה בזה, אמר לו נקדימון: תן לי דמי מים יותר שיש לי בידך!

אמר לו האדון: יודע אני שלא הרעיש הקב"ה את עולמו אלא בשבילך. אלא עדיין יש לי פתחון פה עליך שאוציא ממך מעותי, שהי כבר שקעה חמה, וגשמים ברשותי ירדו.

חזר נקדימון, נתעטף, ועמד בתפלה, ואמר לפניו: "רבונו של עולם הודע שיש לך אהובים בעולמך" מיד נתפזרו העבים וזרחה החמה! אמר לו האדון: אילו לא חזרה החמה וזרחה, היה לי פתחון פה עליך, שאוציא ממך מעותי!

123. כך פירש רש"י כאן. אולם בפירושו על התורה כתב "למד שעמדה חמה למשה במלחמת

מעות שיש לי בידך. שלח לו נקדימון וענה לו: עדיין יש לי שהות ביום.

במנחה שלח לו האדון: שגר לי או מים או מעות שיש לי בידך! שלח לו נקדימון: עדיין יש שהות ביום!

לגלג עליו אותו אדון, אמר: כל השנה כולה לא ירדו גשמים, ועכשיו ירדו גשמים?!

מיד נכנס האדון לבית המרחץ בשמחה [מחמת הכסף שעתיד הוא לקבל מנקדימון], ועד שהאדון נכנס לבית המרחץ, נקדימון נכנס לבית המקדש כשהוא עצב, נתעטף ועמד בתפלה, אמר:

"רבונו של עולם גלוי וידוע לפניך שלא לכבודי עשיתי ולא לכבוד בית אבא עשיתי. אלא לכבודך עשיתי שיהיו מים מצויין לעולי רגלים." מיד נתקשרו שמים בעבים וירדו גשמים עד

והרי רואים אנו כי עמדה החמה למשה, מתרצת הגמרא בשני אופנים.

א. איבעית אימא אפשר לתרץ כך: **שעות הוא דלא הוה נפיש כולי האי**. עמידת החמה אצל משה, לא ארכה שעות מרובות כל כך כמו אצל יהושע.

ומשום כך, נאמר אצל יהושע "ולא היה כיום ההוא לפניו ולאחריו"

ב. ואיבעית אימא, תירוץ נוסף: **אבני ברד לא הוה** [היו] אצל משה.

דכתיב אצל יהושע [יהושע י יא] **"ויהי בנוסם מפני בני ישראל הם במורד בית חורון וה' השליך עליהם אבנים גדולות מן השמים עד עזקה וימותו"**.

ומשום אבני ברד אלו, שהיו בנוסף לעמידת החמה, נאמר אצל יהושע "ולא היה כיום ההוא לפניו ולאחריו"!

הוזכר לעיל "ספר הישר" שהוא ספר בראשית, ונקרא כך על שם האבות. ודנה בזה הגמרא:

כתיב [לפני שקונן דוד על מיתת שאול ויהונתן ושאר ישראל שנפלו בידי פלשתים, ראה לאמץ לב אנשיו לבל ירך לבכם

להתייאש מלהרים ראש מול פלשתים, ואמר להם: הנה באה העת ללמד את בני יהודה קשת מלחמה,⁽¹²⁴⁾ ויתגברו על הפלשתים].

וכך נאמר [שמואל ב' א יח]: **"ויואמר ללמד בני יהודה קשת הנה כתובה על ספר הישר"**.

ודנה הגמרא: **מאי מהו ספר הישר?**

אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן: זה **ספר אברהם יצחק ויעקב שנקראו ישרים**. **דכתיב** בהו נאמר ביחס לאבות [במדבר כג י] **"תמות נפשי מות ישרים ותחי אחריתי כמותו"**.

וכעת יש לשאול: **והיכא רמיזא**, היכן נרמז בתורה ענין זה שיהיו אנשי יהודה אחוזים בקשת, כפי שאמר דוד?

התשובה: נאמר [בראשית מט ח] **"יהודה אתה יודוך אחיך ירך בעורף אויביך"**. ומבארת הגמרא: **ואיזו היא מלחמה שצריכה יד כנגד עורף**, כלומר שיד הלוחם נמצאת סמוך לעורפו?

— **הוי אומר** זו קשת. דרך הלוחם היא, למתוח הקשת — עד שמגיעה ידו לאחוריו, כנגד ערפו. וזהו שנאמר "ירך בעורף אויביך".⁽¹²⁵⁾

עוג, ונודע הדבר תחת כל השמים". ומן הפסוקים משמע, שהיה הדבר במלחמת סיחון. וכדברי רש"י כאן.

124. במהרש"א ביאר שאף דברים אלו, היו מן הקינה שקונן דוד. וקונן על כך שעד אותו הזמן היה ה' נלחם להם בכל המלחמות ולא היו צריכים כלל ללמוד תכסיסי מלחמה. ואילו כעת, לאחר שנפלו שאול והרבה מישראל במלחמה,

נתקיימו דברי ספר הישר הוא ספר שופטים, שיצטרכו בני יהודה ללמוד מלחמה. ולא כפי שהיה קודם לכן, לפני שחטאו.

125. כך פירש רש"י. והקשה המהרש"א:

א. לפי פשוטו של מקרא, משמע ש"ירך בעורף אויביך" היינו שידך תהיה בעורף האויב. ולא בעורף הלוחם?

ב. כתוב "ירך בעורף" ולפי פירושו של רש"י,

רבי אלעזר אומר: "ספר הישר" האמור לעיל" זה ספר משנה תורה. כלומר, ספר דברים.

ואמאי מדוע קרו ליה נקרא הוא בשם "ספר הישר"?

דכתיב: נאמר [דברים ו יח] "ועשית הישר והטוב בעיני ה'"

ואם כן, אחר שביארנו כי ספר הישר זהו ספר דברים, יש לשאול: והיכא רמיזא היכן נרמז בו שבני יהודה יהיו מושכי קשת?

— נאמר בברכה אשר בירך משה את בני ישראל, וכך אמר לשבט יהודה: [דברים לג ז] "ידיו רב לו" ידיו — לשון רבים. ואין מיעוט רבים אלא שניים. ואם כן, איזו היא מלחמה שצריכה שתי ידיים?

התשובה: הוי אומר: זו קשת!

רבי שמואל בר נחמני אמר: ספר הישר זה ספר שופטים. ואמאי קרו ליה לספר שופטים ספר הישר?

דכתיב [שופטים יז ו] "בימים ההם אין מלך בישראל איש הישר בעיניו יעשה". ומשום כך נקרא ספר הישר.

ודנה הגמרא: והיכא רמיזא היכן נרמז בו

שבני יהודה יהיו אוחזים בקשת?

— נאמר: [שופטים ג ב] "ואלה הגוים אשר הניח ה', למען דעת דורות בני ישראל ללמדם מלחמה".

ומבאר הגמרא: איזו היא מלחמה שצריכה לימוד ואימון על מנת להצליח בה?

— הוי אומר, זו קשת!

ודנה הגמרא: הרי דוד הורה לבני יהודה שיהיו מלומדים בקשת. ומנלן מנין לנו דהפסוק הנאמר בספר שופטים, ביהודה כתיב?

התשובה: דכתיב [שופטים א א—ב] "מי יעלה לנו אל הכנעני [בתחלה] להלחם בו ויאמר ה' יהודה יעלה הנה נתתי את הארץ בידו" ומבואר מכך שסתם מלחמה המובאת בספר שופטים — יהודה נלחמים אותה.

[עוד מביאה הגמרא מחלוקת רבי יוחנן, רבי אליעזר, ורבי שמואל בר נחמני]

כאשר חיפש שאול אחר האתונות שאבדו לאביו, הלך אל שמואל לבקש את נבואתו בענין זה.

ונתנבא שמואל כי יגיע אליו שאול שהוא ימשח למלך על ישראל. וכשהגיע שאול את

יד כנגד עורף — הוי אומר זהו קשת". כלומר, הלוחם צריך לכוון את היד האוחזת בקשת כנגד עורפו של האויב הבורח, וזוהי מלחמה שצריכה יד כנגד עורף.

וכן משמע בדברי תוס' השלם על התורה שכתב על פסוק זה: איזו היא מכה שהיא בעורף — הוי אומר זוהי מכת קשת. כאשר האשם פונה עורף לנוס.

היה צריך לומר "ידך מול עורף" שהרי הלוחם אינו מניח את ידו בעורף ממש?

וביאר המהרש"א: "ידך בעורף אויבך", הכוונה היא שיהודה נותן הקשת כנגד עיניו מול עורף האויב הבורח ומפנה את עורפו כנגד יורה החץ.

והוסיף, שלולא פירוש רש"י, היה נראה לפרש דברי הגמרא "איזו היא מלחמה שצריכה

שמואל, הושיבו בראש מסיבת אכילת הזבח שהוקרב בבמה, (126) וכפי שנאמר [שמואל א' ט כג – כד]:

”וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל לְטַבַּח תְּנֵה אֶת הַמִּנְחָה אֲשֶׁר נִתְּנִי לְךָ אֲשֶׁר אָמַרְתִּי אֵלֶיךָ שִׁים אוֹתָהּ עִמָּךְ וַיִּרֶם הַטַּבַּח אֶת הַשּׁוֹק וְהִעֲלִיָּה וַיִּשָּׂם לִפְנֵי שְׁאוּל”.

ודנה הגמרא: **מאי** מה פירוש **”והעליה”**?

רבי יוחנן אומר: מה שנאמר שוק והעליה, הינם **שוק ואליה**. [אליה הוא זנב הכבש].

ואם כן, **מאי** מדוע נכתב **”והעליה”**. ולא **”אליה”**?

הביאור הוא: משום **דמסמכא** סמוכה **השוק לאליה**, לפי שהאליה מונחת על השוק.

ורבי אלעזר אומר: **”שוק והעליה”** שנאמר בפסוק, הם **שוק וחזה**.

ואם כן, **מאי** **”והעליה”**, מדוע כתב **”והעליה”**?

התשובה: **דמחית לה לחזה עילויה דשוק כי בעי אנפוי ומנפי ליה**. מניח את החזה על גבי השוק כאשר צריכים הם הנפה בקרבן שלמים, ומניפים אותו יחד עמו. וכך נתנו לשאול. (127)

ורבי שמואל בר נחמני אומר: שוק ואליה

שנאמרו בפסוק, הינם **שוק ושופי** [שופי – הבשר העבה הנמצא סביב לירך]

ואם כן, **מאי**, מדוע כתב **”והעליה”**?

התשובה: **השופי עילויה דשוק קאי**, הוא נמצא על גבי השוק, ומשום כך נקרא **”עליה”**.

שינונו במשנתנו: **לא תתייחד אשה עמהב**, עם עובדי כוכבים.

ודנה הגמרא: **במאי עסקינן**, על איזה צורת יחוד, נאמר איסור המשנה?

אילימא בחד, אם נאמר שהאיסור להתייחד עם גוי נאמר על יחוד עם גוי אחד. האם יחוד **דכוותה** כזה [יחוד עם אדם אחד], **גבי ישראל**, עם אדם אחד מישראל, **מי שרי** האם מותר?

ומוכיחה הגמרא שאף עם ישראל אסור לאשה אחת להתייחד.

והתנן: **לא יתייחד איש אחד אפילו עם שתי נשים**. כיון שדעתם של נשים קלה, ויש לחשוש ששתיהן תתריצינה לעבירה. וקל וחומר שאסור לאדם אחד להתייחד עם אשה אחת.

ואם בישראל נאמר איסור זה, מדוע יש צורך להשמיענו את האיסור אף בגוי?

הוא יברך את הזבח. ואם כן, דינם של החזה ושוק, שניתנים לכהן, ואיך נתנם לשאול? ותירץ: אותו קרבן, הוקרב על במה קטנה [לפי שהיה זה בזמן היתר הבמות]. ומבואר בזבחים קיט ב, דדין חזה ושוק לכהן, הוא בבמה גדולה, אך לא בבמה קטנה.

126. אותו הזמן היה לאחר שחרב משכן שילה, וכיון שלא היה משכן קיים, הותר לעשות במה ולהקריב עליה.

127. הקשה רש"י: הרי אותה סעודה, היתה סעודת זבח. וכפי שנאמר שם [שמואל א ט] **”כי**